

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 10 Listopada v.s. 1824 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Ostatnia data gazet sankt-petersburskich jest dnia 2 listopada.

JEGO CESARSKA MOŚĆ NAYwyżey rozkazać ra-
czył, z okoliczności śmierci Nayaśnieyszego Kró-
la Jegomości Franciszkiego Ludwika XVIII, przyw-
dziać u Nayawyższego Dworu żalobę, na sześć ty-
godni, podług zwyczajney etykiety, zaczynając
od dnia 29 października.

Przez Nayawyższe Ukazy do Kapituły Ros-
yyskich Orderow:

Dnia 28 września. W nagrodę odznaczają-
cey się służby i trudow, zaświadczonych przez Gu-
bernatora Cywilnego Penzeńskiego, Nayałaskawie y
mianowani urzędnicy gubernii penzeńskiej
Kawalerami: orderu s. Anny 2giey klasy z bry-
lantami: radcy kollegialni: radca rządu gubernial-
nego Popow i polimeyster penzeński Putiat; te-
goż orderu i klasy bez brylantowey ozdoby: rad-
cy honorowi: Assesor Rządu Gubernialnego Tar-
chow, sekretarz Gubernatora Cywilnego Skrebniow,
Główny Dozorca zakładow Izby Powszechney O-
pieki Seliwanow, i Marszałek powiatowy penzeń-
ski porucznik Browcyn; tegoż orderu 3ciey klas-
ey: radcy honorowi: sekretarz rządu gubernialnego
Łysow, członek komisji kwatermistrzow penzeńskiej
Cziparow, strapczy gubernialny penzeński spraw
kryminalnych Dmitrijewski, służący w Zgromadzeniu
szlacheckiem penzeńskim Polakow, i częściowiy in-
spektor policyi miasta Penzy, sztabs-kapitan Ala-
styrcew; rozkazując dla wszystkich dyplomata i
znaki orderow przesłać z Kapituły, a dla udar-
owanych znakami brylantowanemi, też znaki prze-
słać z Gabinetu.

Teyże daty. Na okazanie szczerzejszey
NASZEY łaskawości ku Obywatelstwu Stanu Sla-
checkiego Gubernii Penzeńskiej i Simbirskiej, za
ich stateczne zawsze ku Osobie NASZEY poświęce-
nie się i serdeczność, nanowo w czasie pobytu NA-
SZEGO w guberniach tych z prawdziwym zadowo-
leniem przez Nas dostrzeżone, Nayałaskawie y
MIANUJEMY Marszałkowi Gubernialnych: Penzeń-
skiego, Jenerał Majora Kiszeńskiego, kawalerem
orderu s. Równego Apostołom Xiążęcia Włodzimierza 3ciey klasy, a Simbirskiemu, Sztabs-Rot-
mistrzowi Xiążęciu Baratajewemu dajemy bry-
lantowane znaki orderu s. Anny 2giey klasy,
ROZKAZUJĄC Kapitulę przesłać im dyplomata, a
pierwszemu i znak orderu, brylantowane zaś zna-
ki orderu s. Anny dla Sztabs-Rotmistrza Barata-
jewa, mają być przesłane z NASZEGO Gabinetu.

Teyże daty. Za okazanie szczerzejszego
zadowolenia NASZEGO ku Naczelnikowi Górnictwa
fabryk Złotoustowskich, dyrektorowi tameczney
fabryki oręża, Ober-bergmistrzowi 7mej klasy, Ta-
tarinowu, i ku pomocnikom zarządzającego tą fa-
bryką markszyderowi 1giey klasy, Anosowu,
za odznaczający się porządek i urządzenie, dostrze-
żone przez Nas w czasie jey obeyrzenia, Nayałaskawie y
MIANUJEMY ich kawalerami; pierwszego
orderu s. Anny 2giey klasy, a drugiego tegoż orderu
3ciey klasy, ROZKAZUJĄC Kapitulę przesłać im
dyplomata i znaki orderow.

Teyże daty. Nizehorodzkiego Częściowego

Inspektora, Sekretarza Kollegialnego, Chomiakowa,
i Sekretarza policyi tameczney, Sekretarza kolle-
gialnego Pozdiejewa, którzy dokonali odznaczają-
cego dzieła, przez uratowanie tonących na rzece
Woldze, 69 ludzi, po uznaniu przez Komitet Mi-
nistrów, Nayałaskawie y MIANUJEMY: 1go ka-
walerem orderu s. Równego z Apostołami Xiążęcia
Włodzimierza 4ciey klasy, a drugiego kawalerem
orderu s. Anny 3ciey klasy, ROZKAZUJĄC Kapitulę
przesłać im dyplomata i znaki tych orderow.

Dnia 2 października. Naczelnika Górnictwa
w fabrykach ekaterynburskich, berg-hauptmana
6tey klasy, Osipowa, za znaleziony przez Nas
wczasie osobistego obeyrzenia fabryki, pod zawi-
adaniem jego zostającej, porządek i urządzenie,
Nayałaskawie y UDAROWALIŚMY brylantowanemi
znakami orderu s. Anny 2giey klasy, ROZKA-
ZUJĄC Kapitulę przesłać mu Dyplomata; a znaki or-
deru mają być wydane z NASZEGO Gabinetu.

Nayawyższy Ukaz, dany Panu Jenerał Gu-
bernatorowi, Jenerał Adjutantowi Bałaszewu, dnia
27 sierpnia 1824 roku.

Utwierdziwszy projekta wasze, względem osie-
dlenia skałeczonych wojowników w bliskości pom-
nika, który się wznosi dla Wielkiego Xiążęcia
Dymitra Iwanowicza Dońskiego, na Kulikowem po-
lu, polecam wam, co następuje:

1) Odkryć po całym Państwie subskrypcyę
dobrowolnych ofiar na ten narodowy zakład.

2) Obeyrzawszy w naturze mieysce, gdzie
ma być wzniesiony pomnik, i urządzić osiedlenie
wojowników, a oznaczwszy je na planie, porozu-
mieć się z właścicielami, względem potrzebney na
to przestrzeni ziemi.

3) Dla przywiedzenia do skutku wszystkich
zamiarow i ułożenia projektu szczegółowych pra-
widel tego zakładu, ustanowić czasowiy pod
waszą prezydencyą Komitet, donosząc Mi o oso-
bach, na członków jego wybranych.

4) Przeznaczwszy 20 t. rubli na ten zakład,
dałem do Gabinetu Ukaz, względem ich assygno-
wania do waszego rozrządzenia.

5) O ułożeniu stosownego planu i fasady
Cerkwi i domow dla osiedlenia wojowników, wy-
będziecie się znosili z Sanktpeterburską akademią
sztuk.

Przekonany jestem, że kochając sławę oy-
czyzny, z zadowoleniem spełnicie to poruczenie,
z ufności MOJEX na was włożone.

Ukazy Rządzącego Senatu, nowo ogłoszone:

1) Dnia 15 października 1824, z Igo Departa-
mentu, o nieuzyskiwaniu w Kurlandyi poszlin od
aktow wieczystych.

2) Dnia 16 października 1824, z Igo Depar-
tamentu, o niepobieraniu poszlin od własności pod-
danych austriackich, wyprowadzanej z Rossyi
za granicę.

3) Dnia 16 października 1824, z Igo Depar-
tamentu, o uwolnieniu suksessorów kupca Pie-
lewina od płacenia akocy.

4) Dnia 16 października 1824 r., z Igo De-
partamentu, o odmianach w niektórych artykułach
Nayawyżey potwierdzonych d. 24 maja 1820 roku
prawidel dodatkowych, względem operacyi sukien-

nych i wzorowych warunków na dostawienie sukna.

5) Dnia 17 października 1824 r., z Igo Departamentu, o rozciągnięciu na włościan, którzy w roku 1823 przed nowem żniwem wyszli z Białej-Rusi, postanowienia Komitetu PP. Ministrów z dnia 19 września 1822 roku.

6) Dnia 20 października 1824 r., z Igo Departamentu, o niepozbieraniu poszłin od własności poddanych meklembursko-szweryńskich, wyprowadzanej z Rosyi za granicę.

Przybyli do St. Petersburga: Jenerał artylerji Hrabia *Arakcejew*; Naczelnik głównego sztabu osad wojskowych Jenerał Major *Kleinmichel*; Dowódca brygady iszcy dywizyi ułanów Jenerał major *Xiążę Łopuchin*; Jenerał Komisarz wojskowy 4tej klasy *Putiata*.

D. 17 paździer. w S. Petersburgu, zszedł z tego świata, sławny chemik, akademik Akademii Cesarzowskiej nauk, doktor, radca stanu i kawaler, *A. J. Scherer*, w 53 roku życia. Świat uczony stracił w nim znakomitego chemika, któremu chemia bardzo wiele winna. Dwudziestoletnie użone prace jego w Rosyi, w wielu różnych względach, były nader pożyteczne.

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa d. 15 listopada.

(z *Gazety Warszawskiej*)

Dnia 13 b. m. rozstał się z tym światem z powszechnym wszystkim żalem, *JW. Marcin Badeński*, Senator Wojewoda Królestwa Polskiego, Minister sprawiedliwości, Kawaler orderów Polskich.

JW. z XXiąt Czartoryskich, Ordynatowa *Zamoyska*, przybyła do Warszawy. (z *Kur. W ar.*)

W tych dniach wrócił z Petersburga *JP. Antoni Oleszczyński*, wysłany tamże kosztem Rządu dla doskonalenia się w rytownictwie. Zostawał od r. 1817 w CESARSKIEJ Akademii sztuk pięknych i był przez cały ten przeciąg czasu, z woli N. P. na, bezpłatnie utrzymywany. Świadectwa nauczycieli, które przywiózł z sobą, otrzymane nagrody, i plody rylca jego, dowodzą, że starał się okazać godnym łaski MONARCHY i względów Rządu, oraz wywdzięczyć się za otrzymane dobrodziejstwa, usilnem dążeniem do celu, który wykształceniu jego był wytknięty. W ciągu doskonalenia się otrzymał dwa brązowe medale i dwa srebrne, częścią za rysunki z natury, częścią za rytowanie na miedzi; nareszcie, wyrytowawszy, stosownie do programu, portret byłego Dyrektora Akademii *Kakeryna*, otrzymał, na publicznem zgromadzeniu CESARSKIEJ Akademii kunsztów, medal złoty, wyniesiony został do rangi Artysty, i udarowany szpadą, stosownie do tego stopnia. Podziękowanie, złożone Akademii przez *JP. Oleszczyńskiego*, zajęto słuchaczów, a oświadczenie szczególnej wdzięczności zwrócone do Profesora *Utkina*, jego nauczyciela, poruszyło do łez tego artystę. Lecz *P. Utkin* może być pewnym nie tylko wdzięczności swego ucznia, ale i jego rodaków, którzy jednak nie są w stanie za podjęte prace słodszy mu ofiarować nagrody, nad jego własne uczucie, iż dla sztuki godnego jej zwolennika, a dla Polski zdolnego artystę ukształcił.

WIELKIE XIĘZTWO POZNANSKIE.

Poznań dnia 10 listopada.

(z *Gazety Warszawskiej*)

W tych dniach doszła tu wiadomość, iż *JW. Estera z Kowalskich Wybicka*, Senatorowa Wojewodzina, w dobrach swych *Manieczki*, d. 29 października, z nieutulonym rodziny, krewnych, przyjaciół i znajomych żalem, zakończyła cnotliwe swe życie, jako czuła matka, prawa obywatelka, przykładna chrześcianka, szczerza przyjaciółka, w r. 68 wieku swego.

AUSTRYA.

Wiedeń d. 19 listopada.

(z *Gazety Warszawskiej*)

Król Jmć Bawarski przybył wczora do tu-tejszej stolicy i stanął w zamku. Wieczorem N. Cesarzowa Jmć, Król Jmć Bawarski i Arcy-Xiążę Następca tronu, zaszczyli teatr narodowy obecnością swoją, a licznie zebrana publiczność powitała ich radośnymi okrzykami.

Dziś wieczorem N. Królowa Bawarska z Królowną *Zofią* przysłała małżonką Arcy-Xiążęcia *Franciszka Karola*, i dwiema innymi córkami, przybyła do *Schönbrun*, gdzie została przyjęta od NN. Cesarstwa Ichmość i Króla Jmci Bawarskiego.

Ślub Arcy-Xiążęcia *Franciszka Karola* odprawi się d. 4 b. m. w nadwornym Kościele XX. Augustyanów.

NIEMCY.

Od brzegów Menu d. 1 listopada.

(z *Gazety Warszawskiej*)

Z powodu wyzdrowienia Królowej Bawarskiej odprawiło się d. 24 z. m. w kościele s. *Piotra* w *Monachium* dzięki czynie nabożeństwo, na którym się wszyscy urzędnicy magistratu, z wielu mieszkańcami znajdowali.

Arcy-Xiążę *Franciszek Karol*, wyjechał d. 26 z. m. z *Monachium* napowrót do *Wiednia*.

Wielki Xiążę *Sasko-Weymarsko-Eisenachski*, *Karol August*, odprawi w roku przyszłym jubileusz 50cioletnich rządów swoich. Urodził się d. 3 września 1757; a tegoż dnia i miesiąca r. 1775 doszedłszy pełnoletności, objął rządy.

Dnia 2.

Pod kuratorstwem Pana *Gersdorff* ustał zupełnie w *Lipsku* związek uczniów, zwany *Burschenschaft*. Przeszkadzał on pilności w naukach, i czynił uczniów niewolnikami tych, którzy nim kierowali. Rostropni uczniowie poczytują zniesienie jego za dobrodziejstwo.

Burze, deszcze i wylewy rzek, zrzuciły wielkie szkody w Niemczech. Pod *Haniburgiem* morze nadzwyczajnie wezbrało, tak jak było przed 15tą laty, i kilka okrętów utonęło.

(z *Kuryera Warszawskiego*)

Cesarz Jmć Austriacki nadwornego architekta *Nobili*, uderował kosztowną tabakierą, ozdobioną brylantową cyfrą Monarchy, na dowód zadowolenia z wystawionej wspaniałej bramy przed pałacem Cesarским w *Wiedniu*.

Coraz bardziej chwalą instytutu szkolne, założone po wsiach w okolicach *Leodyum*.

Jak troskliwie teraz usiłują zasadzać drzewa owocowe, dowodzi raport, iż tylko w jednym okręgu *Krejnach* pod *Koblenc* w ciągu roku zeszłego, zaszczipiono takowych drzew sztuk 18,864, a mianowicie: jabłoni, z których owoców jedynie robi się jablecznik, sztuk 4,284, a gruszek, z których robi się inny napój, mający podobieństwo do wina, sztuk 12,335.

W Niderlandach ponowiono rozkaz baczniej strzeżenia kościołów, a to z przyczyny, że coraz więcej jest złodzieiów, kradnących sprzęty kościelne.

PRUSSY.

Berlin d. 6 listopada.

(z *Gazety Warszawskiej*)

Monarcha nasz oglądał d. 26 z. m. kozy tybetańskie, sprowadzone tu na sprzedaż z owczarni Pana *Ternaux* we Francyi. Mało się różnią od zwyczajnych europejskich; rogi mają nieco większe, jak kozy egipskie. Sierść ich nie zdaje się cięszą od naszych, i sławni gospodarze wiejscy, a między niemi Pan *Thaer*, są tego zdania, iż ze zwyczajnych koz europejskich możnaby mieć delikatną sierść na szale. Król Jmć kazał przez wielkiego marszałka nadwornego *Maltzahn* kupić kozła i kozę do zwierzyńca na tak zwany wyspie *Pawiey*, z resztą, mało jest miłośników, ile że para kosztuje 250 talarów, a nadto kozy te, będąc w drodze od lipca, są bardzo zmizerowane. Ci, którzy

je przypędzili, mają oraz pewną liczbę naysiękniejszych baranów hiszpańskich, i przedają sztukę po 6 luidorow.

Z wyraźnego naysiękniejszego rozkazu, wydrukowano urzędowe objaśnienie ducha uczniowstwa, czerpane z akt śledczych, dla przestrogi wszystkich uczniów w uniwersytetach pruskich. Wyrażono w nim, iż uczniowstwo było tylko ślepem i mimowolnem narzędziem związku, który znowu ze swojej strony zostawał pod kierunkiem związku, będącego zagranicą, który oddawna miał na celu powrót i rozszerzenie rewolucyi, który wszelkich ku temu środków używał, który naysiękniejszy przyłożył się do powstania w Piemontcie, Neapolu i Hiszpanii, który nieustannie usiłował je coraz daley rozpościerać, który oraz od kilku lat wybrał Niemcy, a zwłaszcza uniwersytety niemieckie, za przedmiot zbrodniczej swojej czynności i chciał ją zacząć od przelewu krwi i terroryzmu i t. d.

FRANCYA.

Paryż, dnia 30 października.
(z Gazety Warszawskiej.)

Tutejszy Monitor umieścił cale pismko o pogrzebie nieboszczyka Króla, d. 25 b. m. Wstęp jego jest następujący: „Już się stało; Monarcha, którego ręce nasze od brzegów zagranicznych do pałacu Królów, przodków jego, zaniosły, przed którym 10 lat zginaliśmy kolana nasze, którego imię z imieniem Boga wchodziło do wszystkich naszych żyćzeń i nadziei, który jako władca losu krajowego zastępował wpośród nas miejsce samego bóstwa, słowem Król, Król już nieżyje. Moznaby powiedzieć, iż dopiero od dnia dzisiejszego zaczyna się rząd nowy; w świątyni bowiem, dokąd z uszanowaniem ciskał się lud pobożny, jakoby dla oddania hołdu posłuszeństwa, Ludwik zdawał się jeszcze kierować losem oyczyzny, a podobno w ciągu upłynionych 40 dni, dostojny brat, dla tego tylko obsypywał nas znakomitemi dobrodzieystwami, aby uświęcił ten rodzaj wyższego rządu, uskuteczniając zupełnie myśl Ludwika, i że tak powiem, odżywiając naysiękniejszą z dzieł jego. Od dnia wczorajszego wszystko się zmieniło. Ludwik zajął miejsce swoje na stopniach, na które powtórnie wycisnąć nie można; garstka ziemi, rzucona na niego ręką kapłanów, rozłącza go nazawsze od nas; heroldowie wezwali lud, aby się modlił za Króla; Król umarł.“ Z pierwszych zaraz wierszy (dodaje Monitor) poznać można, kto jest autorem tego pismka. (Pan Chateaubriand).

Dziennik Gwiazda, doniosłszy o pochowaniu zwłok zmarłego Króla, przytacza następujący wypadek: „Człowiek, który śmiał wziąć koronę z ołtarza, robioną ze zdobytego złota, kazał przed sobą otworzyć groby Królewskie w St Denis. Kazał robić grobowce, wystawić kaplicę, i dać drzwi z brązu i złota. Tu, rzekł, spoczywać będą płaszczyzny Królów. Lecz ten człowiek, który znalazł miejsce na tronie, nie znalazł go w grobie Królewskim. Bóg użył tylko ludzkiej wielkości. W roku 1814, w miesiącu kwietniu, w posępnej nocy, obaliły się złote podwoje, właśnie jakby niewidzialną ręką dotknięte. W nocy zwycięzca podpisał zrzeczenie jego i tron przywrócił.“

Kościół ś. Dionizego będzie otwartym dla publiczności do 31 b. m.; przez ten czas palić się w nim będzie 2,200 świec.

Dnia 27 b. m. przewodniczył Król Jmć na radzie ministrów, która trwała od godziny 12 w południe do 5ciej.

Minister spraw wewnętrznych ogłosił preface, iż życzeniem Monarchy jest, aby tego roku w dzień ś. Karola, nie obchodzono rocznicy imienia jego.

Minister morski zalecił profesorowi Almi, aby zrobił 5 wielkich wzorów naczyń do czyszczenia wody na okrętach. Wspomniany profesor wynalazł także nowy sposób robienia sucharów dla ludzi okrętowych.

Bankierowie, którzy się podjęli pożyczki w roku 1821 i 1822 dla rządu hiszpańskiego, ogłosili posiadaczom papierów skarbowych hiszpańskich,

iż jeszcze nie odebrali funduszu na zapłacenie im prowizyi. Oświadczyli jednak, iż nie zaniedbają żadney sposobności do poparcia ich praw.

Dnia 16 b. m. przywieziono do Tuluzy blisko 3 miliony franków srebrem na trzech brykach.

Gazeta wychodząca w Bordeaux pisze, iż naysiękniejsi kupcy i właściciele w Bilbao o-trzymali na żądanie swoje pasporta do wyjazdu za granicę.

— Dnia 2 Listopada —

Wczora przed mszą ś. dał Król Jmć prywatne wysłuchanie posłom pruskiemu, sardyńskiemu i duńskiemu, którzy nowe listy wierzytelne złożyli. Baron Luck, generał pruski, podał Królowi Jmci na prywatnem wysłuchaniu, odpowiedź Monarchy swego, na doniesienie o śmierci Ludwika XVIII, tudzież insygnia orderu orla czarnego.

Grek z Adryanopola, nazwiskiem Nikolaidor, przełożył w Genewie przepis musztry francuskiej na język Nowo-Grecki, i drukowane exemplarze posłał do oyczyzny swojej.

Wszystkie listy, odebrane tu ze Włoch i Archipelagu donoszą, iż po kilku żwawych utarczkach między flotami grecką i turecką, stoczona została d. 25 wrześ. wielka bitwa morska. Grecy odnieśli zupełne zwycięstwo, i zabrali w niewolę wojenną trzech naczelnych dowódców wyprawy egipskiej, jako to: Ibrahima baszę, syna baszy Egiptu Ismaela Gibraltara, admirała floty i Pana L., który przyjął wiarę mahometańską, a i dawniej był adjutantem generała Greuchy.

— Dnia 28 października. —

(z Korrespondenta Warszawskiego).

Król wyznaczył kommissyą, mającą się zająć przygotowaniem urządzeń do uroczystości koronacyney, która się w Reims odbędzie. Na czele tej jest Arcy-Biskup Reimski, Xiądz de Latil, minister domu królewskiego, wielki mistrz obrzędów i marszałek nadworny. Rota przysięgi zastosowana będzie do ustawy konstytucyney, i do praw istniejących.

Król Jmć wydał d. 27 z. m. uchwałę, stanowiącą, iż d. 1 grudnia r. b. jest nieodwołany ostatni termin kredytu, dozwolonego ministrom dla wypłacenia zaległości.

HISZPANIJA.

Madryt d. 15 października.

(z Gazety Warszawskiej):

Listy prywatne z Meksyku pod d. 7 lipca zapewniają, iż P. Samuel który się tam udał, pod pozorem uwolnienia Francuzów z więzień meksykańskich, wszedł w polityczne związki z Don Alaman, ministrem spraw zagranicznych, i ofiarował przy-sługi gabinetu paryżkiego, w celu pojednania kraju meksykańskiego z Hiszpanią.

Gwardya królewska składa się teraz z 3 półków piechoty po 3,000 ludzi, 2ch półków strzelców konnych po 500 ludzi, 2ch półków grenadierów konnych po 800 ludzi, i półku ułanów wynoszącego 300 ludzi.

— Dnia 22. —

Xiążę Saski, brat Królowey naszej, mający się żenić z Xiężniczką Betra, przybył do Eskurialu z kąd Król Jmć ma wkrótce wyjechać. Po pologu infantki ministrowie wrócili już do Madrytu. P. Ballasteros, minister skarbu, zupełnie wyzdrowiał. Brak pieniędzy powiększa się codzień.

Brygadyer Esperteros przywiozł tu listy od generała Laserna z Ameryki południowej, i miał zaszczyt oddania Królowi Jmci kilku chorągwi, zabranych w bitwie powstańcom.

W miesiącu lutym zaczęło się w kraju naszym zaciąg 40.000 ludzi do wojska, a w wyborze oficerów zachowana będzie naysiękniejsza ostrożność.

Sławny akuszer Castello był użyty do położenia infantki, Donna Maryi Franciszki. Z powodu zdań politycznych utracił posadę profesora w Królewskim kolegium St. Carlos, lecz infantka zupełne zaufanie w nim pokładała. Dla powinszowania tego szczęśliwego wypadku, udali się postawie zagraniczni do Eskurialu, oprócz posła Zjednoczonych Stanów Północno-Ameryki.

Xiążd *Merino*; zwany *Trapistą*, który się wstawiał w ostatniej wojnie, otrzymał od Króla Jmci 15,000 franków pensyi.

Minister, *Zea Bermudez*, bawi ciągle w *Escurialu* i jest zajęty propozycjami, które bankierowie londyńscy i paryżscy podali względem pożyczki dla rządu naszego. Bankierowie paryżscy chcą pożyczć tyle, ileby chcieli, lecz pod warunkiem, aby Król Jmci uznał przynajmniej trzecią część pierwszej pożyczki, zaciągniętej przez byłe stany w r. 1821. Po kilkodniowych naradach Monarcha odrzucił ten wniosek, oświadczając (jak słychać), iż tylko czwartą część chce uznać. Zdaje się, iż pożyczka ta, tak potrzebna, przyjdzie do skutku.

Inkwizycya nie zostanie przywróconą; lecz (jak słychać) we wszystkich prowincjach będzie junta, złożona z ziemi i prawników, ludzi doświadczonych wierności, która szczególnie przeszkadzać ma rozchodzeniu się pism bezbożnych i rewolucyjnych.

Generał *Contreras*, były dowódca w prowincyi Galicyi, został uwięzionym, jako współnik wykroczeń byłego ministra *Erro*.

Biskup koadjutor Madrycki, *Costrillo*, członek zgromadzenia stanów r. 1821, który dotąd żył prywatnie w małej wiosce pod *Talawera*, osadzony został w jednym klasztorze w górach *Samosierra*.

ANGLIA.

Londyn dnia 28 października.

(z *Korrespondenta Warszawskiego*)

Dziś rozeszła się pogłoska w stolicy, że *Hrabia Liverpool* usuwa się z ministerium; oraz, że na jego miejsce wstępuje, jako pierwszy Minister, *Margrabia Landsdown*. Mówią nawet, że ofiarowano miejsce w radzie gabinetowej *Hrabiemu Grosvenor*. W wyższych towarzystwach utrzymywano także, iż z powodu tych zmian, niektórzy z naczelników stronnictwa *Wigh*, mieć będą udział w administracyi. Lubo te wieści utrzymują się dotąd, niemasz jednak we wszystkim najmniejszej podstawy wiarygodności. — Wiadomości odebrane z Hawanny, miały niejaki wpływ, na kurs papierów angielskich i mexykańskich. Stano się przedawać jedne i drugie. Jutro rzecz się wyjaśni i według wszelkiego podobieństwa papiery te pójdą zapewne w górę.

— Dnia 29 —

(z *Gazety Warszawskiej*).

Gazeta tutejsza, *Goniec*, umieściła list z *Parrya* pod d. 23 b. m. donoszący, iż niedawno na pokojach u Króla Jmci Francuzkiego, Xiążę *Decazes* stanął w środku między Panami *Martignac* i *Laine*; lecz Monarcha nie z nim nie mówił.

Rozeszła się tu wieść, potrzebująca potwierdzenia, iż z powodu porażki floty egipskiej, janczarowie zbuntowali się w *Stambule*, i W. Sultana zrzucili z tronu.

Okręt bankiera *Rothschild*, wysłany z pieniędzmi do *Rio-Janeiro* w Brezylji, przybył szczęśliwie do *Madery*.

Bieg gońców między Londynem a *Bruzellą* jest bardzo częsty od niejakiego czasu; w tygodniu przybyło do rządu naszego 3 gońców z listami od lorda *Granville*.

TURCYA.

Od granic tureckich d. 25 października.

(z *Gazety Warszawskiej*)

Listy z *Morei* zapewniają, iż między zabranymi przez greków jeńcami wojennymi, w bitwie morskiej niedaleko *Stanchio*, znajduje się *Ismail Gibraltar*, admirał baszy Egiptu, (ten według innych wiadomości ma być zabitym), *Seraskier* (lecz nie wyrażono czyli *Ibrahim* basza, którego wzięcie w niewolę zdaje się niepodobnem), *Mollah* (gubernator cywilny) przeznaczony do *Morei*, i basza który odstąpił wiary Chrześcijańskiej, a przyjął mahometanską; część statków przewozowych egipskich, schroniła się, jak wiadomo, do *Budrum*; a o-

kręty wojenne egipskie, połączone z kapitanem baszą, poniosły klęskę w dniach 16 i 23 września; znajdują się przy *Mitylene*. Tak skończyła się groźnie zapowiadzana wyprawa egipska, która, podług olbrzymiego planu, miała w Europie Chrześcijańskiej zakładać osadę czarnych afrykanów.

Nowy basza *Alepu*, *Wahid* odprawił d. 1 lipca z wielką okazałością wjazd swój do tego miasta. Lubo dobrze od mieszkańców przyjęty, dumnie jednak obszedł się, ze znakomitszymi obywatelami i naczelnikami janczarów, którym wyraźnie dał poznać, iż nie myśli im ulegać. Zaraz po przeczytaniu pisma, obeymującego mianowanie go baszą, zakazał nosić jakikolwiek oręż; janczarowie nawet, zostający w służbie konsułów, musieli oddać swoje sztylety honorowe. Sprowadzenie 3000 żołnierzy, którzy nowemu baszy towarzyszyli, postępowanie jego i rozmowy, a nawet chodzenie jego przebranego po ulicach miasta, wszystko to sprawiło wielką bojaźń. Przydać jeszcze wypadła, iż żądał znacznej summy od miasta na poprawienie cytaдели *Chickyabrak*, górującej nad miastem. Dając wysłuchanie konsułom zagranicznym, nie okazał im grzeczności, zwyczajnej w krajach wschodnich; kazał tylko pierwszemu drogomanowi (tłumaczowi) konsula francuzkiego, aby się do niego przybliżył, i wypytywał się go o *Panu Latour-Moubourg* i *Xięciu Talleyrandie*. (Basza ten był dawniej w *Paryżu*, a potem piastował urząd *Reis Efendego*). Chrześcijanie, którzy po trzęsieniu ziemi, mieszkają w szałasach za miastem, lękają się o bezpieczeństwo swoje z powodu tych groźnych środków. Zabroniono im i żydom jeździć konno. W ogólności basza wydał kilka takich postanowień, które są przykreml dla różnych klas mieszkańców.

WYSPY JONSKIE.

Korfu 27 września.

(z *Korrespondenta Hamburskiego*)

Tylko co otrzymaliśmy wiadomość, iż generałowie greccy, *Longas* i *Rangos*, uderzyli na obóz albańczyków pod *Artą* i szturmem go zdobyli.

Generał *Stournaris*, na czele korpusu wojsk lekkich, posunął się aż do okolic *Janiny*.

Od brzegu Dunaju 21 października.

(z *teyże gazety*).

Po ostatnich wypadkach na archypelagu, można już uważać sprawę greków za rozstrzygniętą. Słychać nawet, iż pewne wielkie Mocarstwo, oświadczyło się za nimi, i że na przyszłą wiosnę nastąpią wielkie wypadki. (Tę wiadomość *Korrespondent Warszawski* umieścił, pod artykułem z *Wiednia*).

ROZMAITE WIADOMOŚCI.

Gazety paryżkie (pisze *Kur. Warsz.*) donoszą, że oprócz wojny Turków z grekami, inne klęski grożą Porcie Otomańskiej, gdyż powstają zaburzenia w krajach, należących do Sultana, a leżących nie w Europie, i tak: w *Syryi* zbuntowali się tameczni mieszkańcy, a w niektórych powiatach obrano rządców nowych, rzuciwszy tych, którzy byli postawieni przez Sultana; odbyły się wnet krwawe walki, a przez to niemożna było wybierać rekrutów do wojska przeznaczonego walczyć z grekami. Także niemożne się Sultana spodziewać pomocy od deków afrykańskich, gdyż w *Trypolu* powstało okropne zaburzenie przy czem wielką krewi przelano; pospólstwo wypędziło rządę i uwolniło wszystkich, którzy za długi byli osadzeni w więzieniu. Podobne zaburzenia trwożą rząd turecki, gdyż łatwo kraje syryjskie mogłyby się oderwać. Ponawia się wieść, że syn *Vice-Króla Egiptu* dostał się w ręce greków, przez co wielu dowódców różnych oddziałów wojska tureckiego nie ma ochoty walczyć; gdyż we flocie egipskiej cała była nadzieja, a ta, również jak *Kapudana* baszy, jest rozproszoną.

Pozwolono drukować, Z polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora
Andrzej Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi